

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a kétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kóriratok visszatérítését
vagy megőrzését nem vállalja.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más ára 8 fillér.

A nemzeti erő forrásai.

Irtó Bernát István.

A magyar földet s a magyar föld mel-
velőit gazdasági, politikai és társadalmi
tekintetben arra a piedestálra emelni,
melyet megérdemelnek, megvédelmezni és
megtisztítani őket a szándékosan reájok
halmozott vádaktól: ez a feladat, melyet
hosszu évekkel ezelőtt magunk elébetűz-
tünk, amelyre áldoztuk a férfikor leg-
szebb és legtöbbet érő munkáját. El kell
ismernünk, hogy az eredmények társa-
dalmunk közmondásos közömbössége mel-
lett sem maradtak el, habár kétségtelen,
hogy ez a nagy nemzeti feladat, még a
felsőbb rétegekben sem tudta kivívni azt
az általános helyeslést és támogatást, a
mit előre várni lehetett volna.

Haladó, emelkedni kívánó, öntudato-
san hazafias polgárok előtt semmi sem
lehet fontosabb annál a feladatnál, hogy
tisztába jöjjünk azzal; mik lehetnek a
nemzeti erő forrásai, hol buzognak leg-
kiemelkedőbb, mit kell tennünk arra nézve,
hogy el ne apadjanak? A nemzet fizikai,
de sok tekintetben erkölcsi erejének is
egyik mértéke a természetes szaporodás,
a születések többlete a halálozásokkal
szemben. Általános fontosságú kérdés te-
hát, vajon igaza van-e a merkantil sajtó-
nak, a mely Beksicsnek művei alapján azt
állítja, hogy az ország magyar vármegyéi-
ben apad, vagy pang a születések száma
és ez kizárólag a földbirtok helytelen
megosztásának köszönhető?

Vizsgálódás tárgyává tettem e kérdést
és támaszkodva azokra az állításokra,
melyeket ezelőtt tizenöt évvel Beksicscel
szemben hangoztattam, vizsgálódásom
eredményét a Magyar Tudományos Aka-
démiaiban, tehát a legkomolyabb és leg-
illetékesebb helyen pár héttel ezelőtt elő is
adtam. Ezek az eredmények megérdemel-
ték a nagy közönség figyelmét s igényt
tarthatnak arra, hogy hazánk hazafias
érzésű és a munkától nem iszonyodó
polgárai figyelmükre méltassák.

A legutóbb közzétett adatok szerint
Magyarország a lefolyt évtizedben gye-
nábban szaporodott, mint Ausztria s az
apadásnak fő tényezője nem a falu, nem
a nemzeti társadalomnak azok a régiói,
ahol el van banyagolva a közegészség,
szűkösen, sőt nélkülözve élnek az em-
berek. A faluban a szabadlevegő, a nap-

fény, az egyszerű életmód helyreút min-
dent. De a városokban, főleg a nagyobb
városokban nagyon csekély a természe-
tes szaporodás. Ha mégis azt látjuk, hogy
a városi lakosság mindennek dacára nö-
vekszik, könnyű bebizonyítani, hogy a
városok a közelebb és távolabb vidékek-
ről vonzzák magokhoz az embereket.
Ezen odavonzott tömegek nélkül a vá-
rosok legtöbbször pangásnak, sőt ha-
nyatlásnak volnának kitéve így Székes-
fehérvárott a természetes szaporodás ke-
rek 5 százalékkal kisebb, mint Fejérme-
gyében, Győrött e különbség közel 6
százalék, Sopronban 4 és fél százalék.
Mindezeknél azonban sokkal rosszabb Po-
zsony városának helyzete szemben a
vármegyével, mert ennek a városnak a
természetes szaporodása 9 százalékkal
marad el a vármegyéé mögött. Pozsonyon
is tul tesz Komárom, ahol a különbség
közel 11 százalék, Aradban, Temes-
ben, Torontálban, sőt az ország minden
vármegyéjében hasonló eredményre ta-
lálunk.

Ilyen körülmények között a Beksics-
féle soha be nem bizonyított állítás egye-
nesen félre vezeti a nemzeti közvéle-
ményt, hamis diagnózist állapítva meg,
eltéríti a közvéleményt az igazi bajoktól.
Ez által meggátolja azok orvoslását. Jo-
gosulatlan és alap nélküli támadásoknak
teszi ki a birtokososztályt, a helyett,
hogy reá mutatna a bajok igazi forrására
és a munkabíró és munkára vállalkozó
elemeket egyesítené.

A városi élet fejlesztése, az államtól
kieszközlendő segítségek a tisztviselők
fizetésének rendezése és emelése hóna-
pok, sőt évek óta állandó tárgya a köz-
véleményben folyó eszmecserének. Az
idevonatkozó panaszoktól hangos a sajtó.
E mellett nem látjuk sehol a kellő erély-
lyel folytatott, városaink erkölcsi és egész-
ségi restaurációjára irányuló munkát.
Létesítenek ugyan itt-ott vízvezeték-et, meg-
csinálják, hosszú huza-vona után az egyes
helyeken a csatornázást, de alig mutat
valami arra, hogy városaink erkölcsi
légműködésének is tisztulni, nemesülni kell
ha ezek valódi feladatainak meg akar-
nak felelni. E nélkül reájuk nézve nincs
igazi, tartós boldogulás.

A felvetett kérdés egyébiránt újból
mutatja, mennyire szükségük van a vá-
rosoknak a falu jóllétére, mennyire nél-

külözhetlen reájuk nézve az a friss vér
és eleven erő, melyet a vidéktől kapnak.
Azt hisszük, hogy ezt belátva, a magyar
politikának is módosulnia kell. Fel kell
karolnunk már csak a városi élet érde-
kéből is a kisebb helyeknek, a faluknak
testi és lelki emelését. Ehhez azonban
szükséges, hogy a vezetők több elfogulat-
lansággal és erélyesebben szálljanak síkra
a vidéki nép, a nagy tömegek érdekében.
Igyekezzenek a város és falu közötti
egyensúlyt helyreállítani, mert ezt nem-
csak a humanizmus, hanem a józan
nemzeti politika is követeli. Erős a meg-
győződésünk, hogy e nélkül nemesebb
törekvéseink kiszáradnak; mert a nem-
zeti erő forrásai el tognak apadni. Maga
a ragyogó főváros is hanyatlásnak indul,
ha megszűnik annak a lehetősége, hogy
a vidék ép erőiből táplálkozhassék.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 23.

Elnök Návay Lajos.

Az elnök bemutatja a kir. kuria átiratát,
melyben értesíti a Házat, hogy a Rudnay Lajos
megválasztása ellen beadott petíciót elutasította
s tekintettel arra, hogy Rudnay időközben
mandátumáról lemondott, a Ház felhatalmazá-
sát kéri, hogy az új választást a kerületben
kiirathassa. A Ház azt megadja. Elnök jelenti,
hogy Széchényi Emil gr., Hegedüs Loránt és
Rosenberg Gyula mandátumával szemben ösz-
szeférhetetlenségi bejelentés érkezett, amely
javaslatára az összeférhetetlenségi bizottsághoz
utasítottatott.

Ezután következett az

appropriáció

általános tárgyalásának folytatása.

Hussár Károly a néppárt megbízásából a
javaslatot nem fogadja el, mert a jelenlegi
többség a hivatali presszió minden eszközét
felhasználta, hogy a választáson többségét meg-
szerezhesse, s azután azért sem, mert a parla-
ment megnyitása alkalmából elhangzott trón-
beszéd egyik sarkalatos programponjtát, a de-
mokratikus választójog megalkotását, egyetlen
lépéssel sem vitte közelebb.

A kormány a katolikus autonómiáról szóló
törvényjavaslatot még mindég nem terjesztette
a Ház elé, holott a szólnak biztos tudása van
arról, hogy ez a javaslat már egy év óta ké-
szen van az illető minisztériumban. A véderő-
reform hibáit Apponyi Albert gróf tegnap vi-
lágosan kifejtette, s egyben precizította kö-
veteléseit a nemzet számára, a néppárt min-
denben aláírja Apponyi fejtegetéseit. Sürgeti a

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad
temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz.
a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu
pártfogását és támogatását új otthonában is
kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

véderőreformban az altiszti kérdés megoldását. A kormány szociálpolitikája sem elégíti ki. Az ipartörvény revíziója is sürgős megvalósításra vár és inkább ezt forszírozná a kormány a véderőreform helyett. Követeli még a választások tisztaságának intézményes biztosítását, s a javaslatot nem fogadja el a kormány iránti bizalmatlanságánál fogva. (Helyeslés a péppárton.)

Szabó István (nagyatádi) a függetlenségi gazda párt nevében fejt ki bizalmatlanságát a kormány politikája iránt. Elszomorítónak tartja, hogy nálunk a választásokat mindég a pénz dönti el, s ez nagyon veszedelmes jelenség Magyarország jövő fejlődésére nézve. (Igaz, úgy van a baloldalon.) A koalíciós kormány idejében viszhangzott a vármegyékben a negyvennyolcas eszme dicsőítése s akkor, amikor a jelenlegi kormány vette kezébe a hatalmat egyszerre ellene fordultak ezeknek azok, akik az előbb még főlesküdték a negyvennyolcas eszmékre. Ezt azért említi meg, hogy jellemezze milyenek nálunk a politikai erkölcsök. Nem tartja helyesnek a kormány birtokpolitikáját sem. A közigazgatás államosítását minden eszközzel megfogja akadályozni. A jelenlegi horvátországi viszonyokat is lehetetlennek tartja s úgy látja, hogy a kormány nem mer erős kézzel betenyulni ebbe a zavaros ügybe. (Igaz, úgy van a baloldalon.) A véderőreform forszírozását ebben a formájában vakmerőségnek tartja Bécs részéről. A választójog megalkotása szintén egyik sürgős kötelessége a kormánynak. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Valencsik Ferenc dr. a Justh párt nevében szólal fel. Kijelenti, hogy a Justh-párt nem az ország rendjének felforgatása végett, hanem az ország jövője érdekében obstruál. A javaslatot nem fogadja el, ellenben határozati javaslatot nyújt be a tisztviselők fizetésrendezése és a statusrendezés dolgában.

Vossprémi István a 67-es uralom a 67-ik kiegyezést felforgatta s visszafejlesztette. A javaslatot nem fogadja el.

Ezután az elnök bejelenti, hogy Zichy János Rakovszky Istvánnak a Hungária bank dolgában tett interpellációjára csak holnap válaszol.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Andrássy a béketárgyalásokról.

A képviselőházban ma mindenfelé azt híresztelték, hogy béketárgyalások fognak megindulni gróf Apponyi Albert tegnapi beszédének hatása alatt.

Dél tájban bejött a Házba gróf **Andrássy Gyula** és előbb **Justh Gyulával**, majd **Berzeviczy Alberttel** tanácskozott. Egyik tudósító megkérdezte gróf Andrássytól, hogy megindult-e már a béketárgyalás?

— Semmitféle béketárgyalás nincs, — felelt gróf Andrássy Gyula — csak a politikáról konzerválunk. A teremben semmi érdekes sem történik, hát inkább itt künn, a folyosón beszélgetünk aktuális kérdésekről, semmi egyéb sincsen.

— Fel fog-e szólalni a vitában kegyelmes ur? Azt mondják, hogy gróf Tisza István után beszélni készül.

— Ugy tudom, hogy gróf Tisza István yet sem szólal, elutazik — válaszolt gróf Andrássy Gyula.

Epen ekkor lépett hozzánk gróf **Tisza István** és gróf Andrássy megkérdezte:

— Elutazol?

— Igen, még ma este.

Később azt mondta gróf **Andrássy Gyula**, hogy esetleg mégis részt fog venni a vitában. Majd a terembe ment s az elnöki emelvényen hosszasan tanácskozott **Náday Lajossal**, az

alatt pedig gróf **Apponyi Albert** a folyosón **Justh Gyulával**, gróf **Batthyány Tivadarral** s később ismét **Berzeviczy Alberttel** ült össze s behatóan beszélgettek, míg közben **Justh Gyula Rakovszky Istvánnal** vonult félre tanácskozni.

Justh később ezt jelentette ki:

— Semmitféle béketárgyalásról nem tudok, pedig tudtomon kívül aligha történhet valami.

Apponyi Albert gróf beszéde azt eredményezte, hogy ma vérmes kombinációk keltek szárnyra. **Lukács László** a kormány nevében csütörtökön fog válaszolni az ellenzék részéről elhangzott felszólalásokra. Ugyanekkor válaszol **Apponyi Albertnek** is. Ma az ellenzék vezérférfiai részéről olyan hangú beszédek lehetnek hallani, melyek a békét szokták megelőzni.

Csodabogarak Nagyváradról.

Egy fővárosi szak-lapban.

Egy Budapesten megjelenő szaklap a »Magyar Külkereskedelem« legújabb, január 17-iki számában foglalkozik Nagyváradról és Bihar megyével s oly sok ferde vagy elavult dolgot s a tényleges viszonyokkal homlok-egyenest ellenkező állításokat sorol fel, mintha adatait a múlt század közepéből vette volna. Az egész cikk elárulja, hogy írója nem csak alaposan nem ismeri Nagyváradot és Bihar megyét, de halvány fogalma sincs a nagyváradipezsgő ipari és kereskedelmi életről, az itteni forgalmi, közgazdasági viszonyokról.

A szóban levő cikk bevezető része a következő:

Nagyvárad Biharország fővárosa. A Peceparti Páris. Lakosságának zömét tipikus magyar urinép és román intelligencia alkotják. Ez is, amaz is szereti az eleganciát, az irodalmat, a művészetet, a politikát. Jövedelmi forrásai: amannak a földbirtok, emennek a parasztpörök. A technikát, az ipart nem sokra becsülik. A kereskedelmet jóformán lenézik. Jellemző, hogy Bihar megye monográfiájában, melyben a megye kitünőségei Biharország multját, minden faluját, minden kastélyát közel 700 lapon írják le, a kereskedelemnek egyetlen egy lapot szentelnek.

Nem lepődünk meg azon, hogy amikor az ország 80 megyéjének csak husz kereskedelmi kamarája van, Bihar megye, amely magát Biharországnak szokta nevezni, külön kereskedelmi kamarát igényelt. Pedig ez az ambíciója nem volt jogos. Nagyváradon kívül, mely az anyaország városai közt 64.000 lakossal a nyolcadik helyen áll, az »ország«-nak még csak egy helysége dicsekszik a 10.000 lelket meghaladó lakossággal. És ez a helység is Nagyszalonta! Derék, jóra való helység, de ipari és kereskedelmi gyupontnak a legjobb akaratral sem mondhatjuk.

Nagyvárad lakosságának »zömét« sem a multban, sem most, nem a tipikus magyar urinép és román intelligencia, hanem majdnem kizárólag kisiparos és kereskedő képezi, amely nem a földbirtokból és a parasztpörökből, hanem ipari és kereskedelmi tevékenységből él.

Ha jobban utána nézett volna a cikk írója a kérdésnek, láthatta volna, hogy a mai Nagyvárad olyan ipari és kereskedelmi gócpont, amilyen az egyetlen Temesvárt kivéve, nincs a vidéken.

Különös, hogy amikor ezt oly gyakran lehet konstatálni az összes fővárosi lapokból, a kormány hivatalos kiadványaiból, a statisztikai hivatal évkönyveiből és más kiadványai-

ból, akkor a cikkíró egy régi felületesen, inkább csak üzleti érdekek szempontjából összeállított s gyenge alaposságú és irodalmi színvonalon is alig álló munkából szedi adatait s aszerint itéli meg Nagyváradot, a vidék egyik legintelligensebb, bámulatos fejlődésben levő kulturális központját.

Nagyvárad ilyen alapos ismertetése után áttért arra a közlemény, hogy kivitelre milyen cikkek volnának alkalmasak Nagyváradról és Bihar megyéből.

Ezek az adatok is nagyrészen olyanok, amelyeket valami régi munkákból böngészett ki az illető. Ez látszik abból, hogy a kiviteli cégek között kiemeli az évtizeddel ezelőtt megszűnt Perge és Rozsly-ekegyárat, a szintén rég megszűnt cirok és szalmárugyár részvénytársaságot, a Kunz József és Társa céget, a Janky és Társa cognacgyárat, a néhai Pontelli-téle szalámi gyárat, a Magyar aszfalt részvénytársaságba olvadt Hazai aszfalt-ipar részvénytársaságot stb., amelyekre már sokan nem is emlékeznek Nagyváradon.

A Nagyvárad fejlődését, haladását jellemző új nagyobb ipartelepekről azonban, úgy látszik, nincs tudomása. Pedig ha valaki ilyen tenorban ír egy városról, a legelemibb követelmény, hogy alaposan ismerje cikkének tárgyát, viszonyait, más különben a mostanéhoz hasonló csodabogarak kerülnek ki penzéja alól.

A jogászok Irodalmi Estje.

Új fővédnökök.

Soha ennyi becsületes lelkesedés, soha ennyi komoly és szép ambíció nem tört fel a jogászok lelkében, mint ez évben. Kitartó törekvéssel a legnemesebb célokat tűzik ki és valósítják meg igazán páratlanul egyöntetű és határozott vezetés mellett.

Az irodalmi esték eddigi fénye és gazdagsága most a napokban rendkívül értékes egyénekkel növekedett. A jogászfijúság kiküldöttjei: Véssey Kálmán és Váry F. János ugyanis újra felutaztak Budapestre és onnan nagyon szép eredménnyel tértek vissza.

Felkeresték gróf Tisza Istvánt akit főlkértek, hogy fogadja el az esték fővédnökségét. Gróf Tisza István a legnagyobb örömmel vette e megtiszteltetést. Nemkülönbön gróf Andrássy Gyula is, akivel most már négy gróf és három helybeli előkelőség fővédnöksége alatt fognak lefolyni e nagyszabású és fényes esték.

Örvendetesen gazdagodott a program is. Ugyanis Farkas Pál országgy. képviselő és neves író, kinek most aratott fényes sikert a Varsányi csata c. vígjátéka, szintén lejön Nagyváradra és az ő ismert szellemes modorában szabad előadást fog tartani a modern irodalmi irányokról.

Ez az előadás rendkívül nagy érdeklődést ébresztett már is, főleg irodalmi s művészi körökben, egyrészt mert közelebből érdeklí a nagyváradai író generációt, másrészt pedig azért, mert Farkas Pál, az ünnepeit, a diadalma kapujában álló író fogja elmondani.

Impozáns voltában akkor bontakozik ki előtünk az egész mozgalom, ha vesszük ama neveket, amelyek a kibontott zászlón ragyognak. A diszes fővédnökséget a következők viselik: gróf Apponyi Albert, gróf Széchenyi Miklós, gróf Tisza István, gróf Andrássy Gyula,

dr Miskolczy Ferenc, Hlatky Endre és Mattanovich Ernő vezérőrnagy.

Védnökök: báró Szentkereszti Zsigmond, Fetser Antal, dr Lányi József, Rimler Károly, dr Belopotoczky Kálmán, Dietrich Albert, dr Hoványi Géza, dr Rádl Odón és Márkus László.

A védasszonyok, kik Nagyvárad előkelő urasszonyaiból kerülnek ki, a legőszintébb rokonszenvvel és örömmel fogadják el az est patronálását. Az elegáns jogászokat mindenütt a legkedvesebb mosoly fogadja s főleg a lányos házak előtt áll sokáig a kétfogatu gummirádlis... Eddig negyven védasszonya van a febr. 10-iki estnek.

Most folyik a diszrendező felkérése is; ezek nagyobbára ügyvédek s orvosok, kik között nem akadott egy sem, aki bármi okból visszautasította volna a megtiszteltetést.

Az est rendezői lesznek a jogászokon kívül az összes nagyváradai ügyvédjeöltek, akiknek díjtalan jegyeit a rendezőség postán fogja szétküldeni. Ez a rendezőség semmitféle anyagi felelősséggel nem jár.

A város részéről igazán a legnagyobb szívesseggel találkoztak a jogászok. Rimler Károly, Nagyvárad humánus gondolkozású polgármestere készséggel bocsátotta febr. 10-ére a város díszfogatait a rendezőség rendelkezésére és a Rimanóczy-szállodában (teljes) szállást biztosított a pesti vendégeknek.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

Legujabb béli cipők

valódi orosz és amerikai

kalucsnik

legolcsóbban

REICHARD-áruháza

cégnél Rákóczi-ut kaphatók.

Telefon szám 207.

Az új horvát bán Budapesten. Cuvaj Ede dr, horvát bán tegnap meglátogatta Héderváry miniszterelnököt, mivel hosszabb ideig tanácskozott a horvát politikai helyzetről. Ezzel megkezdte hivatalos látogatásait. Több napig marad Budapesten.

UJDONSÁGOK.

Requiem gróf Zichy Nándorért.

Ma harminc napja, hogy a magyar katolicizmus lánglelkű vezére gróf Zichy Nándor elköltözött az élők sorából. Az egész nemzet, de különösen a magyar katolikusok őszinte részvéte kísérté utolsó útjára az ezüsthaju vezért, aki testetül, lelketül első volt a magyar katolikusok között.

Eletével, küzdelmével beleéste magát a magyar katolicizmus történetébe. Előttünk áll most is nemes alakja, mintha ma is hallanók ércsengésű, a lelkéből fakadó hangját, mintha a szeméből most is a lelkünkbe sugározna az a lobogó, gyújtó és éltető tűz, amely hitének hazájának nagy, ideális, meggyőződéses szeretetéből fakadt...

Es ma, mikor a magyar katolikusok ezrei és százezrei az ország minden részében a templomba, a kereszt tövéhez zárandokolnak, hogy részt vegyenek a gróf Zichy Nándor lelkiüdvéért tartandó ünnepélyes gyásztisztelen, hogy imádságos lélekkel adjanak kifejezést szeretetüknek, hálájuknak, a legnagyobb magyar katolikus iránt, úgy érezzük, mintha most is köztünk volna, úgy érezzük, hogy az eszme, amelyért élt és küzdött, ma is erőt, energiát merít a küzdelemre az ő egyéniségéből.

Itt Nagyváradon a székesegyházban gróf Széchenyi Miklós, v. b. t. t., megyés püspök fogja az ünnepélyes gyásztiszteltetést tartani Zichy Nándor grófért, reggel 9 órakor amelyen bizonyára megjelenik Nagyvárad egész katolikus társadalma.

* **Schakespeare művei a vetítő vászonon.** Igen érdekes, tanulságos, élvezetes és látogatott vetítő estéje volt tegnap a nagyváradai kath. körnek. Shakespeare műveinek főbb jelenetei kerültek a vetítő vászonra pompás, színes, eleven képekben s dr Kovács S. János, a felsőkereskedelmi iskola tudós igazgatója tartott hozzájuk méltó magyarázó előadást. A legnagyobb színműiről ismert alakjai Falstaff, a Makrancos hölgy, Corjolán, Julius Caesar Hamlet, Othello és Desdemona, egymás után jelentek meg a vetítő vászon s végezetül 22 képben a Velencei kalmár játszódott le a közönség előtt. — Jövő kedden a Dunántúl főbb városait és a Balaton vidékét fogja bemutatni dr Vučkics Gyula.

* **Tisztviselők véglegesítése az ipartestületnél.** A nagyváradai ipartestület vasárnapi közgyűléséről hozott tudósításunkba, téves információ folytán, hiba csuszott be. Ugyanis azt irtuk, hogy a titkári állásban levő Dévald Lászlót nem véglegesítették. Mint értesülünk, a közgyűlés éppen ellenkezőleg határozott, amennyiben egyhangulag kimondotta, hogy úgy Dévald László titkárt, valamint tisztviselő társait is, állásukban véglegesítik, s ehhez képest az ipartestület alapszabályainak 17. és 20. §§-ait módosították és jóváhagyás végett a kereskedelmi miniszterhez felterjeszteni rendelték.

* **A Hungária-bank részvényeit tulajgyezték.** Hiába igyekeztek már hónapok óta előre diszkreditálni a Hungária-bankot. Az eredmény a legszebb bizonyosága annak, hogy a közönség a riasztások dacára teljes bizalommal fordul az új pénzügyi intézet felé. Öt millió korona alaptőkével akarták az új, keresztény bankot megalapítani, azonban ezt már idáig egy millió koronával tulajgyezték. Az új bank vezérigazgatója Kugler Albert, néhai Kugler Albert (volt nagyváradai kereskedő hasonnevű fia lesz, ki sokáig volt az Osztrák-Magyar Bank nagyváradai fiókjának helyettes főnöke, néhány év óta pedig a Szeged-Alföldi Takarékpénztár vezérigazgatója.

* **Ajánlati felhívás uszoda létesítésére.** A nagyváradai uszoda tervét elkészítette a városi mérnöki hivatal, még pedig betonból, a Körös medrébe tervezte azt, akként, hogy mintegy 200.000 koronába került volna. A városi tanács azonban nem ugrott be, hogy ilyen óriási összeget adjon ki egy uszodáért, bármilyen szükséges is az, hanem arra a helyes álláspontra helyezkedett, hogy vállalati uton biztosítsa a nyári fürdő létesítését. Most ajánlati felhívást tesz közre az uszoda felállítására céljából s hisszük, hogy ezen az uton még a nyárra lesz uszoda Nagyváradon, anélkül, hogy a minden oldalról igénybe vett városi pénztárt százazrekkel terhelnék meg. Az ajánlati felhívás a következő:

Nagyvárad város tanácsától 20991—1911. sz. a. kapott megbízás folytán a Sebes Körös folyón tervbe vett nyári uszoda felállítására céljából 1912. évi február 29-ik napján délelőtt 10 órakor a városháza bizottsági termében ajánlati tárgyalást fogok tartani. Annak megemlítésével, hogy a vállalati feltételek alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők, felhívom mindazokat, akik a tervbe vett nyári uszoda felállítását elnyerni óhajtják, miszerint a feltételeknek megfelelően felszerelt s egy koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatukat a fent kitett határidőig alulírott kezéhez annyiival inkább adják be, mivel a későbbben beérkező, valamint a keletlen fel nem szerelt ajánlatok figyelembe vételét nem fognak. Nagyvárad, 1912. január 22-én. Komlóssy József tanácsnok, mint az árverési küldöttség elnöke.

* **Az Apolló építése.** Ha valami akadály nem jön közbe, ez évben elkerül a rongyos, rongyos: az Apolló-épülete Nagyvárad főutvonaláról. A város felépített. Az építésre és az értékesítésre már kiírta a városi tanács a versenytárgyalást, amelyet március 21-én délelőtt 10 órakor tartanak meg a városházán. Az ajánlatokat három irányban lehet megtenni: 1. az ingatlan felépítésére bérbiztosítással; 2. a felépítésre csupán, bérbiztosítás nélkül és 3. a felépített ingatlan bérbiztosítására. A város a legelőnyösebb módot fogja választani. Pályázni lehet az összes munkákra és külön-külön munkanemenként. Aki elnyeri az építést, köteles a munkát 1912 május 1-én megkezdni s 1913 november 1-re az építést teljesen befejezni.

* **A Polgári Takarékpénztár r. t.** ma, azaz szerdán délután 4 órakor tartja rendes évi közgyűlését.

Korcsolya cipők

női és bakfis leányok részére legnagyobb válasszéban kaphatók a

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységáruk.

Telefon 687.

Telefon 687.

* **Ribliczky Jeromos jubileuma.** A nagyszalontai társadalomnak egyik köztisztelőben álló tagja Ribliczky Jeromos szép ünnepeltetésben részesült tegnap. A derék tisztviselő a Nagyszalontai Takarékpénztárnak vezértitkára és most töltötte be működésének 30-ik évét. A szorgalmas tisztviselőt a nagyszalontai társadalom melegen ünnepelte s elhalmozta a gratulációk özönével. A jubiléus vezértitkár tiszteletére bankettet rendeztek, amelyen a nagyszalontai társadalom vezetői vettek részt.

* **Uj repülési világrekord.** Johannes Thalból jelentik: Grulich mérnök ma Harlan-monoplánon két utassal 2 óra és háromnegyed percig volt a levegőben és ezzel a két utassal való repülés új világrekordját teremtette meg. Az eddigi világrekord 1 óra 38 perc volt.

* **Elégett szabóüzlet.** Hétfőn éjjel nagyobb bolti tűz volt a Rákóczi-ut legforgalmasabb helyén, a Bartsch-házban. Ejjel 11 órakor a járőrök észrevették, hogy *Sziládky* Ernő előző férjiszabó üzletéből füst tölt ki. A közelben álló readőr azonnal telefonozott a tűzoltókért, akik pár perc alatt megjelentek s betörték a vasrendőnyt, azonban a boltba behatolni nem tudtak az iszonyú füsttől. Jó időbe került, amíg füsttálcával bevudtak jutni az égő üzletbe, amelyben a felhalmozott drága posztó és szövet már teljesen összeégett. A nagy mennyiségű szöveten kívül több kész és félíg kész ruha, továbbá több öltözet díszmagyar ruha is a tűz áldozatául esett. Így elégett *Rimler* Károly polgármesternek, dr. *Olasz* Béla ügyvédnek, *Fancsovics* Jenő megyei árvaszéki ülnöknek nagyértékű díszmagyar ruhája, amelyeket gondozás végett adtak át. A tűz az üzlet mögött levő kis helyiségben keletkezett, ahol egy-két munkás dolgozott. Elégett a két helyiség között levő ajtó. A kár igen nagy, mert *Sziládky* Ernő üzlete egyike volt a legelső szabó üzleteknek, amelyben állandóan 25—30 ezer korona értékű finom szövet volt. Annál sajnálatosabb a tüzeset, mert az elégett dolgok közül semmi sem volt biztosítva.

* **Ongyilkosság.** Könnyelműen vetett véget életének tegnap délután Máté Sára Damjanics-utca 22. sz. a. lakos. A szerencsétlen asszony férje távollétében felakasztotta magát. Mire tettét észrevették már halott volt. Az ongyilkosság oka ismeretlen.

* **Népkönyvtár Csillagvárosban.** A Szigligeti Társaság tervebe vette, hogy az ötödik népkönyvtárt is felállítja és pedig ezuttal Csillagvárosnak juttat könyvtárt. Azon kérelemmel fordul Nagyváradi városához, hogy az építendő iskolaépületben tartson fenn a népkönyvtár részére megfelelő helyiséget.

* **Az iskolaszék ülése.** Nagyváradi város községi iskolaszéke folyó hó 25-én, csütörtökön délután 4 órakor a városház bizottsági termében rendes hávi ülést tart.

* **Sok a duvad.** A vaskóhi járásban annyira elszaporodtak a duvadak, hogy a közönséges vadászattal nem tudnák kellőleg védekezni ellene. Tegnap a latin szertartású püspökség ottani gazdaságának intézősége kérelemmel járult az alispánhoz, hogy engedje meg a kártékony vadaknak strichninnel való pusztítását. A pusztítás február 1-től egy óven át tartana.

* **Leharapott hüvelykujj.** Sztojka Lőrinc tegnap összeesett Sályiban egy György nevű barátjával, kiknek veszekedés közben jobb hüvelyk ujját leharapta. Györgyöt sebével a biharmegyei kórházba szállították.

* **Megtámadott földműves.** Barabás József bihari földműves tegnap reggel 6 óra tájban, amint feleségével és anyósával egy mulatságról hazament az uton megtámadták Majki István, Fehér Sándor és Szabó Sándor bihari lakosok, kik közül Majki forgópisztolyával háromszor rálőtt Barabás Józsefre. Majkinak 2 társa a lövés zajára elmenekült. Barabás Józsefet súlyos sérülésével beszállították a biharmegyei kórházba. A bihari csendőrség folytatja az ügyben a nyomozást. Barabás sérülése életveszélyes.

* **A boritaladó megváltása.** A boritaladó átalány összegben való megváltása ügyében a napokban tartattak meg a tárgyalások a városházán. Ez évben kevesebb borfogasztó egyezett ki a borfogasztási adóra, mint az elmúlt évben. Összesen 501 fél jelent meg a tárgyalásokon s megváltás fejében 16337 kor. folyt be.

* **A tisztviselők lakbérügye.** Ezek hosszú sora óta felhangzó panasz, a méltán érzett sérelem s a megélhetés nehézségeivel való küszködés adott tápot már régen annak a mozgalomnak, hogy Nagyváradi városa a 3-ik lakbérosztályból a 2-ik lakbérosztályba soroztassék. A lakbérviszonyok, különösen az utolsó pár évben, annyira rosszabbodtak Nagyváradon, hogy ma már egy cseppet sem vagyunk a főváros mögött a lakások drágasága tekintetében. A tisztviselők lakpénzükhöz korántsem kaphatnak megfelelő lakást; s ha mégis ragaszkodnak ahhoz, akkor fizetésükből kell a különbözetet pótolni. Ezt pedig lehetetlenné teszi a minden téren tapasztalható drágaság. Ilyen szomorú viszonyok között le kell mondanunk vagy a megfelelő lakásról vagy a tisztességes, bár szerény élelmezésről. Sajnos, a legtöbb tisztviselőnek mindkettőről. Ezek a nyomoruságos viszonyok már-már tarthatatlanok. A tisztviselők mozgalmat indítottak, hogy a lakbérügyének rendezését kieszközöljék. Egy bizottságot küldtek ki, hogy a dolgot előkészítsék. A kiküldött bizottság most értekezletet hívott össze a teendők megbeszélése céljából s erre nézve a következő meghívót adták ki:

Nagyváradi városnak a 2-ik lakbérosztályba sorozása ügyében a mozgalom vezetésére kiküldött bizottság nevében felkérjük állami és megyei tisztviselőtársainkat, hogy a további teendők megbeszélése végett folyó hó 27-én szombaton, délután 5 órakor a kir. törvényszéki palota I. emeleti 53. számú termében tartandó értekezleten megjelenni szíveskedjenek. Nagyváradi, 1912. január 23. *Bary* József törvényszéki elnök. *Siket* Traján posta- és táviratigazgató.

* **Matiné a Bánsághy tárlaton.** A *Bánsághy* Vince és *B. Bartók* Rózsa festményeiből rendezett kiállításon a múlt vasárnapra hirdetett matiné, a jövő vasárnap, folyó hó 28-án délelőtt 11 órakor lesz megtartva. Az elsőrangú és felette nívós műsort a hét végén közöljük.

* **Munkásnyomor Bajorországban.** A belügyminiszter tegnap körrendeletet intézett Biharmegye törvényhatóságához a bajorországi munkásviszonyok dolgában. A rendeletben tudatja a miniszter, hogy Bajorországban igen nagy a munkásnyomor. Emiatt felhívja a vármegyét a miniszter, hogy a kívándorlókat figyelmeztesse, nehogy meggondolatlanul ide vegyék az utjukat és a legnagyobb nyomornak tegyék ki magukat.

* **A jegyzői árvák internátusa.** A Zemplén vármegyei jegyzők tegnap kérvényt intéztek Biharmegyéhez. A zempléni jegyzők, elmondják, hogy nagyszabású mozgalom indult

meg az országban, melynek célja az, hogy az árván maradt jegyzői gyermekek részére internátust állítsanak fel. E cél elérése végett kéri a törvényhatóságot, hogy belátása szerint megfélelő segéyi adjon a mozgalom vezetőinek.

* **Járványok.** Biharmegye területéről több községből is jelentettek tegnap járványt az alispánnak. Így Anton és Bárándon a kanyaró, Köröstarjánban és Köröskisjennőn a ronszó toroklob lépett fel. Az illetékes főszolgabírák véleményezték az iskolák bezárását.

* **Kiadják az obsitot.** Felhívom az 1869. évben Nagyváradon született alább felsorolt volt népfelkelő köteleseket, hogy végelbocsátó leveleik átvétele végett hivatalomnál (városháza katonai ügyosztály) jelentkezzenek. *Arany* Sándor, *Abaffi* Károly, *Besenyi* Dániel, *Bátori* Gyula, *Balázs* Bazil, *Berkovits* Márton, *Bihari* Ferenc, *Bugyi* Sándor, *Braun* Sámuel, *Benedek* József, *Bócz* Gyula, *Beznák* Gyula, *Szabolcski* Mihály, *Cserép* József, *Csarnó* Demeter, *Fodor* László, *Felvinczi* Lajos, *Fekete* Antal, *Friedman* Béla, *Forgács* János, *Gasparik* József, *Grünfeld* Bernát, *Glatter* Izidor, *Gallai* Géza, *Haiczler* Ferenc, *Israel* Abraham, *Irimias* Mihály, *Kasza* János, *Kappa* Pál, *Kohn* Albert, *Klein* Lajos, *Kaun* Pál, *Hamza* Kovács György, *Kohn* Márton, *Lichtlau* Henrik, *Losonczy* Gyula, *Molitoris* Ferdinánd, *Mészáros* Lajos, *Nikolics* József, *Nebeltau* Zsigmond, *Olasz* Antal, *Pap* Lajos, *Pozorszky* Béla, *Veocel*, *Reich* Israel, *Mózes*, *Szántai* Gyula, *Schlossberger* Béla, *Lupcsák* József, *Saliva* Odón, *Simkovics* Mór, *Salamon* József, *Szabó* Lajos, *Schmidiczki* Sámuel, *Szilvási* József, *Salamon* Károly István, *Szöke* Lajos, *Tikos* András, *Tóth* Ferenc, *Ujlaki* István, *Wallerstein* Aron, *Weinstok* Sámuel, *Vagaszkai* József, *Weinberger* Hermann, *Vincze* István, *Vajnovszky* Vince, *Weisz* Ignác, *Szirmai* Zauberer Adolf, *Löwy* László. Nagyváradi, 1912. jan. 16. *Eleméry* Ferenc, tanácsnok.

* **Égnek!** Hála Istennek nem a nagyváradi bankok, hanem a körösparti négyágu kandelláberek. Mennyi kínos vergődés, mennyi nagy próbálgatás kellett hozzá, míg végre szelid villanyfény siklik végig a fekete kucsmák alól a szürke oszlopokra. Ma este nevetve vette tudomásul a sáros korzó kedvetlen közönsége, hogy ni égnek!... Köszeghy főmérnök fényes emlékei tehát már állanak és oszlatják az éjji ködöt.

De ha igazságosak akarunk lenni, akkor meg kell mondanunk, hogy nem a legszerencsésebben. Es itt talán már egy kicsit a villanyszerelő a hibás. Nevezetesen a Körös-utca torkolatában, ahol szűk a tér, ott még csak valahogy érvényesül a körték fénye, de a hidfelé abszolút nem lehet érezni, hogy most 20—30 körtével több ég. Mintha semmi sem volna. Ep ezért ajánlatos, hogy nagyobb körtéket alkalmazzanak ezekre a sokat és sokszor befeketített kőoszlopokra.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szűkségletét szerezze be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. Telefon 269. Nagyváradi Rákóczi-ut.

x **Szép imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választékban érkeztek Benkő Arthur könyv- és papírkereskedésének.** Pallay Lexikon teljes 18 kötetben olcsón Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

x Nagy cukorka nagyvásár Aszó-
dinal **Kossuth-utca**. Szalancukrok, figurák, emil-
lárók, díszek, ezer és ezer-féle édességek nagyban és
kicsinyben kaphatók lesznek. Nagyvásár, Sas-palota.
Telefon 635. és **Cukorka királynál** Kort-
utca országos hírv cukorka vásár egyedül csak Aszódnál.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim-
mel és az elegáns ruhákat szerető úri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy
választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi
céggel felveszem a versenyt, ugyancsak az előállítá-
sban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvásár, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra házról szolgállok.

Telefon 11-41

Telefon 11-41

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes
kézi munkáktól. Bóvli
árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó
áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a czéj

Tisztelettel értesitem Nagyvásár város és
Biharmegye nagyjérdemű közönségét, hogy
az 1792-ik évben alapított

ékszer-, arany- és ezüstnemű
üzletemet f. év január havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkénye-
sebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujjonnan épülő özv. Kolosváry Sándorné
házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás,
óriási választék. — Kérve a nagyjérdemű kö-
zönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.

Időiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Velszlovits-
ház, az Orsolya zárda templomával szemben.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: A tavasz.

Csütörtök: Nincs tovább (ujdonság)

Péntek: Nincs tovább.

Szombat: Nincs tovább.

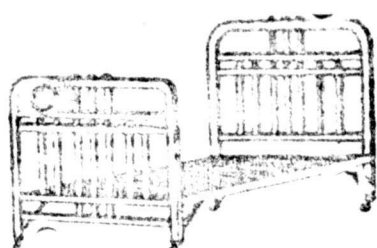
Vasárnap délután: Tatárjárás, este: Leány-
vásár (ujdonság)

Nincs tovább. Nagy premiérek meg-
előző lázával néz a közönség Földes Imre nagy
kártyadrámájának, a Nincs továbbnak csütör-
tök esti bemutatója elé. A szenzációs dráma
hamisítatlanul magyar miliőben adja egy ha-
zárdónak a megrendítő történetét. A főszere-

pek Sik Rezső, Etsy Emilia, Hunyadi, Thu-
rányi és Gözon kezeiben vannak. A magyar
Bernstein, ebben a darabban is lélekkrázó
képet ad a magyar társadalom modern zürzava-
rából, olyat, amely még seholsem téveszthette el
hatását.

A leányvásár. Egyre közeledik a színi
szezón legnagyobb premiérje, a vasárnap esti
bemutató. Az utolsó próbák peregnék le dél-
előtti órákban az utolsó rendezési trükköket pró-
bálják ki azon a szédtőn káprázatos kiállítá-
son, amely a legnagyobb várakozást is meg-
fogja haladni. Errekes dolog, hogy, hogy a
nagyvásári premiér éppen egybeesik London
legnagyobb operettszínházának az első Leány-
vásár próbájával, a világhírű magyar operettet
ott is előreláthatólag öt-hatszáz napon át fogják
adni egyhuzamban. Jakobi a szenális zene-
szerző valamelyik jubiláris előadást szemé-
lyesen fogja majd dirigálni a Szilgigeti-szín-
házban.

Vas és rézbutor

gyári rakatári

Székrenyő 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkariss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvásár, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Friedmann Ignác.

A szombati hangverseny zongoraművese.

Ambár szombaton este nem öálló hang-
versenyt ad Friedmann Ignác zongoraművész,
nem ő tölti be egyedül a harmadfelőrsé mű-
sort, mégis elsősorban az ő estéje lesz a szom-
bati. Ez nem lebecsülése annak a másik mű-
vésnek, aki társul szegődött hozzá egy estére,
hanem tisztán és kizárólag elismerése Fried-
mannnak, akit ma a kontinens legnagyobb zon-
goristájának tartanak.

Ennek bizonyítására itt adunk egy futó-
lagos lapszemlé a róla írott kritikákból:

Novoto Wremia (Szenpétervár) 1912. má-
rcius 4. ... Ugy megérti Chopint, mint
egy költő, behatol a legmélyebb és legrejtet-
tebb titkaiba. Megalevenedett előtűnk a leg-
nagyobb zenesz és Friedmannal föltámadt a
nagyok tradíciója, a pianismus legegészsé-
sebb és legmagyobb kifejlődése.

Desdener Nachrichten (Dresda) 1910. no-
vember 16. »Zongorachnikai szempontból
Friedmann Ignácot korszakalkotó egyéniségnek
kell tartani.

Correspondent (Hamburg) 1910. október
16. ... Friedmann virtuozitása elragadó já-
tár- és hangmelegség és egy olyan tempera-
mentumot mutat, amely a hangszerének zenei
erejét nem használja ki a végső határokig. Az
ő technikája mindig kifejező és színes ...
Más oldalról azt a benyomást teszi az em-
berre, hogy minden felett uralkodó tudás és
érző zenészegységség párosult benne.

Le courrier musical (Páris) 1910. novem-

ber 14. ... Végre Friedmann Ignác, aki
hangversenyével művelvezetést szerzett.

Pester Lloyd (Budapest) 1908. január 24.
... Csak egy néhány taktust kellett kivál-
tania a zongorán Chopin szonitájából és már
érezte az ember, hogy Friedmann nem *szimlén*
egy művész, hanem egy igazi művész. Fried-
mann egy őstehetség, végre egy ifju, akinek a
maga ifjúságát nem kell szégyenlennie.

A hangversenyt *bérletszűnetben* tartják
meg s még válthatók jegyek Vidor Manó
könyvkereskedésében.

MULATSÁG.

Farsangi naptár.

Február 1. A Tiszti kaszinó táncos egybekö-
tött hangversenye.

Február 2. Az Evangélikus Nőegylet teaestéje.

Február 4. A Katholikus Legényegylet far-
sangi mulatsága a Kereskedelmi Csarnokban.

Február 17. A Tiszti kaszinó céllövő estéje.

Thea-estély. A farsang egyik látogatott
mulatsága lesz az Evangélikus Nőegylet február
2-iki thea-estélye. Nagyszámu közönség szándé-
kozik résztvevni s így a siker ez alkalommal is
biztosítva lesz.

S P O R T.

Sikerült vadászat. Az élesdi intelli-
gencia élén *Kocsis Béla* gyógyszerésszel jól si-
került hajtóvadászatot rendezett tegnapi délut.
A 25 tagból álló vadásztársaság 220 nyulat, 146
vadkacsát és 23 vaddisznót lőtt. Itt említjük
meg, hogy *Lecs Sándor* erdész az erdőszlak
mellett egy farkast lőtt. A farkas a disznókra
leselkedett s közben lőtte le az erdész.

Igazságszolgáltatás.

Regula a Kurián Az edelényi rabló-
gyilkosság, melynek *Zeisler Mór* korcsmáros,
ennek fiatal felesége és a huga, *Zeisler Gizella*
estek áldozatul, ma már a Kuriát foglalkoz-
tatja. Az elvetemült gyilkost, ifj. *Regula Edét*,
a miskolci esküdőbírósg tudvalevőleg *kötél-
kalálra* ítélte. Regula a vizsgálat alatt folyvást
változtatta a vallomását, másokat is beakart
mártani s vagy három embert nevezett meg,
akikkel együtt követte volna el a rablógyilkos-
ságot. De még a főtárgyaláson is váltig emle-
gette, hogy egy a három közül, valami Kovács
Antal nevű falubeli legény csakugyan bün-
társa volt.

Ez alapon a védője, dr. *Lengyel Zoltán*
semmisségi panaszszal élt, alaki és anyagi sem-
misségi okokat hozva fel annak érdekében
hogy a legfőbb bíróság új tárgyalást rendel-
jen el. A semmisségi panaszt a Kuria ma tár-
gyalta *Váikó Pál* bíró előadása mellett. A
közvédat dr. *Vargha Ferenc* koronaügyész-
helyettes képviseli a tárgyaláson, s jelen van
a védő is. A délelőtti azzal telt el, hogy a
referens bíró a bűnpör iratait ismertette.

A kir. Kuria ma foglalkozott a Regula
ügyben benyújtott semmisségi panaszokkal. A
Kuria a panaszokat azzal az indoklással, hogy
azok alaptalanok elutasította és a halálos
ítéletet jóváhagyta. Ezután kegyelmi tanácscsá
alakult át a Kuria, azóban ennek a döntése
még ismeretlen.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár és a szociálisták.

Berlin, január 23.

(Saját tudósítónktól.) A csütörtöki szűkebb választások között legérdekesebb lesz a potsdami, hol a szociálista Liebknecht áll szemben a szabad konzervatív jelölttel. Egy potsdami konzervatív jelölttel. Egy potsdami konzervatív újság azt jelenti, hogy Vilmos császár abban az esetben, ha szociálista képviselőt választanának, egész udvartartásával el fogja hagyni Potsdamot, más jobb érzelmű városban fogja székhelyét berendezni és a testőrezreket is más helyőrségekben fogja elhelyezni.

Egy olasz csapat fogságban.

Konstantinápoly, jan. 28.

Deliabadból tegnapi kelettel jelentik, hogy Margaris oázisnak az olaszok által való megszállása után egy ellenséges csapat lesbe került és kétszáznyolcvan katona és három tiszt fogságba esett.

Lónyayék Lujza hercegnő gondnokai.

Brüsszel, jan. 23.

Udvari körökből jelentik, hogy Lujza hercegnő anyagi ügyeinek végleges rendezése végett Lónyay Elemér grófot és Lónyayné Stefánia grófnőt a hercegnő gondnokaivá fogják kinevezni.

Lemond a spanyol kabinet.

Madrid, január 23.

Tekintettel azokra a politikai nehézségekre, amelyek a mostani kabinet útjába gördültek, a kormány lemondását közvetlen küszöbön állónak tartják. A mostani liberális kormányzatot valószínűleg konzervatív kabinet fogja felváltani.

Madrid, január 28.

A kabinet tagjai tegnap este minisztertanácsra gyűltek össze, amely éjjelig tartott el. A kabinet tényleg in statu demissionis van.

A francia hajóraj indulóban.

Páris, jan. 24.

Toulonból jelentik, hogy Delcaessé tengerészeti miniszter állandóan dróttalan táviróösszeköttetésben van a hajóraj parancsnokával.

Toulon, jan. 24.

Egy nagytűzű tengerésztiszt kijelentette, hogy Franciaországban már három hét óta várnak egy incidenst Olaszországgal. A hajóraj legközelebb elmegy Maltába, hogy az angol királyi párt üdvözölje. Ez az elindulás legszorosabb összefüggésbe van két francia gőzös lefoglalásával s csak egy parancsra van szükség, hogy a francia hajóraj Cagliari vagy az olasz partnak valamely más pontját megszállja. Ezt a parancsot azonnal végre lehetne hajtani.

Nagy fizetéseképtelenség a tőzsdén.

Budapest, jan. 23.

(Saj. tud.) Ma nagy izgalmak színtere volt a budapesti tőzsde. Löwe Oszkár fizetéseképtelenséget jelentett be. A passzívák 200.000 koronát tesznek ki.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézet.

Üvegcsiszoló és tükör áruháza.

NAGYVARAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szíves figyelmébe ajánljuk műtermünket

templom ablakok díszüvegezésék készítésére, művészies és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

A közkedvelt

„Szent János” idény sör

sötét és malátadús

(à la Salvátor)

hordókban és palackokban már kapható és megrendelhető

Bognár és Szántó cégnél.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 44

— Kegyed megcsalt engem, gyalázatosan megcsalt; engem ki oly őszintén bíztam kegyedben, engem, ki kegyeddel oly nagyilekűen bántam. Oh miért kellett tapasztalnom, hogy ennyi családság és hálátlanság van a világban!

— Grófné! — mondá Helén sértődve felállván, — ennyi elég, nem szükséges tovább beszélnie. Engem megrágalmaztak kegyed előtt, és kegyed hallgatóit e rágalmakra; nem akarom magamat védeni, és még csak azt sem kértem, miben áll a rám fogott bűn. Kegyed maga mondá előbb, hogy részemről minden ellenvetés haszontalan lenne, és amint én ismerem kegyedet, ez igaz is. Valószínűleg tudomra akarta adni a grófné, hogy hazát elhagyjam; legyen úgy, minthelyt más alkalmazást talállok.

— Arra én nem várhatok, kisasszony! ezzel hónapokig bítegethetne engem és sem

egészségem, mely azon boszúság által, hogy kegyed még házamnál van, nagyon szenvedne, sem becsületem nem engedik ezt...

Helén tiszta szemeinek csak egy pillantásával találkozott a grófné, midőn vigyázatlanul ránézett, de e pillantásra elnémut.

Helén egy megvető kézmozdulatot tett, menni készült és mondta:

— Holnap megyek.

— Hová vigyek holmiját? — kérde sebesen a grófné.

— Nem tudom, — felelt Helén, félig a kérdező felé fordulva; — majd később fogom kegyeddel tudatni.

Gyors köszöntéssel, melyet a grófné önkénytelenül viszonzott, elhagyta a szobát.

Ily érdemtelen sérelem fölött való igazságos harag és ártatlan szívának büszkesége szívdartságot adott Helénnek, míg bánatalmazójával szemben állt; mihielyt azonban egyedül volt, ezen támaszai elégteleneknek bizonyultak.

Egy székre rogyott és keservesen sírt; mert teljességgel nem tudta, mitevő legyen és egészen elhagyatva érzé magát.

Csak néhány távoli rokonnal bírt, kikről csak annyit tudott, hogy W... től igen messze laknak és szintén vagyontalanok.

Es barátai?

Csak egyetlen egy barátja volt... s ahhoz legkevésbé fordulhatott.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Részvénytársaságok közgyűlése.

Január 24. Polgári takarékpénztár közgyűlése d. u. 4 órakor.

Január 27. Az Egyesült Biharmegyei Keresk. Bank és Központi Takarékpénztár Rt. közgyűlése délután 4 órakor.

Január 28. Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. közgyűlése.

Január 28. Székelyhídi fürdő részvénytársaság közgyűlése d. e. 11 órakor.

Január 28. A Nagyvárad Takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Február 2. A Gazdasági és Iparbank Rt. közgyűlése d. e. 10 órakor.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabona-tőzsdén az utóbbi napokban a Faluci és Rásner eseteihez hasonlók kezdenek előfordulni. Pár nappal ezelőtt Kánicz bizonyonyos öngyilkos lett, kinek igen sok tengeri eladása volt. — Tegnap pedig Löwe Oszkár ügynök, kinek igen sok buza, rozs és tengeri eladása volt, fizetéseképtelen lett. Ezen két eég dolgait veték meg és ezáltal a határidők lényegesen emelkedtek. Kész áruban aránylag csekély forgalom volt, mindössze tizenegyezer mázsa 10 fillérrel magasabb árk mellett.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza (1912)	—	—	11.90
Májusi buza	—	—	11.79
Októberi buza	—	—	10.08
Áprilisi rozs	—	—	10.47
Októberi rozs	—	—	9.16
Áprilisi zab	—	—	9.83
Októberi zab	—	—	8.44
Májusi tengeri (1912)	—	—	8.81
Juliusi tengeri	—	—	8.83

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	—	857.50
Osztrák hitelrészvény	—	—	652.75
Jelzálogbank	—	—	494.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	576.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

17874-911. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a város részére szükséges kőműves, ács, asztalos, lakatos, szobafestő, mázó, üveges, bádgos, cserepező, kovács, kerékgyártó és kövező munkálatok vállalatba adása céljából 1912. évi február hó 23-ik napján d. e. 9 órakor a városház bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalati idő tart három egymásután következő éven át, vagyis 1914. évi december hó 31-ig.

Ajánlatok csak írásban alulírott kezéhez 1912. évi február hó 1-ső napjának d. e. 9 órájáig adhatók be. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel láthatók el és csak a szabályszerűen kiállított pecséttel lezárt, sértetlen borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő az a munkálat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Bánatpénzül ajánlattevők tartoznak a kőműves munkálatokra 2000, az ács munkálatokra 2200, az üveges munkálatokra 100, a cserepező munkálatokra 200, a szobafestési munkálatokra 100, a lakatos munkálatokra 400, az asztalos munkálatokra 460, a mázó munkálatokra 300, a kovács munkálatokra 200, a kerékgyártó munkálatokra 200, a bádgos munkálatokra 200, végül a kövezési munkálatokra 2000 koronát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban letenni.

A bánatpénzt az ajánlatához csatolni nem szabad. hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatához.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési általános és külön feltételeket, továbbá az egységárjegyzéket ismeri azokat magára nézve kötelezőnek elfogadja.

Több munkanemre tett együttes ajánlat esetén az ajánlat végén világosan kitéendő, hogy ajánlattevő ajánlatából bármelyik munkanem kivételét elvállalja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok, magyarhonos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett végleges döntés meg történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Azon pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja magának a jogot, arra nézve, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon vászthasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Kelt Nagyváradon, 1912. január hó 10-én.

Komlóssy József,

tanácsnok mint az árverési
küldöttség elnöke.

Rimanóczy műbutorgyár.

:- Állandó bútorkiállítás. :-

I. rendű tölgy és bükkfa parketta
saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserép-
kályhák állandóan raktáron. Elvál-
lalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczy-ut,
saját ház.

:- TELEFON: 796. :-

Költségvetés díjtalan.

Belépési felhívás. A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET. Kossuth Lajos-utca 4. szám 1912 január 1-én megnyitotta 17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszőszerinti száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatnak:

- a heti befizetések kilenczied része erejéig minden további biztosíték nélkül;
 - ingatlanokra;
 - elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
 - megfelelő kezesség mellett váltóra, kötelezően.
- A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatók. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkéretnek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni szíveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékszövetkezet igazgatósága.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

lámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4. hertől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

**Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.**

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Nagyvárad város adóhivatalától.

16564-1911. sz.

Felhívás.

Mindazon ház és földbirtokosokat, kiknek ingatlanai bekebelezett tartozásokkal vannak terhelve s erre vonatkozó ugynevezett »tehervallomásaikat« ez ideig a városi adó hivatalhoz be nem nyújtották, ezennel újból felhívom és figyelmeztetem: miszerint ezen vallomásukat folyó január hó 31-ig vagy e határidő be nem tartása esetén igazolási kérvény mellett február hó 15-ig saját érdekükben beadni el ne mulaszták, mivel annak elmulasztása esetén ház és földbirtokaik adója után járó általános jövedelmi pótdókjukból a kamatteher 10 százaléknak levonásában nem részesülhetnek.

Nagyvárad, 1912. január 20.

Lukács Ödön,
tan., tb. főjegyző.

**A Biarmegyei Gazdák Áru- és
Hitelintézete r.-t. sertéshizláló
telepén**

kövér sertések

naponként reggel 6 órától, d. u.
6 óráig egyenként is a

napi árakon kaphatók.

A VILÁG LEGJOBB TEÁI

Az angol király szállítói.
Különlegesség:
„Kingdom Blend“
Az angol király five o'clock teája

UNITED TEA COMPANY LONDON

A valesi herceg szállítói.
Az „UK.“ teák.
módfelett kiadásak és zamatosak.

Főraktár: Janky Antal utódánál.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 fnt 85 kr
1 » francia szájviz	25 »	1 tégely Margit krém	40 »	1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana krém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fagerém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuskefe	20 »
1 » Thymol	20 »	1 dob Lechner puder	38 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatol	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 fnt 20 »	1 körömkefe	65 »
1 » tégely Odontin-fogpaszta	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	30 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 fnt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Pixavon	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő krém	96 »
1 üveg Bay Rum	85 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőerem-kefe kenőkefével	70 »
1 » Vera Viollette brillantin	80 »	8 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glicerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	98 »	Egynegyed Ko Brunz watta	35 »
1 » » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »	1 » Beloderma kézfinomító	20 »		
		1 üveg tégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

TARSOLY és RISZTO különlegességek
Nagyvárad, Rákóczi-ut. vaskereskedésében
Minden vasarnap kirakat kiállítás.